

**HOLOCAUST
Z PERSPEKTYWY ŚWIADKA
I UCZESTNIKA WYDARZEŃ**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Holocaust z perspektywy świadka i uczestnika wydarzeń

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa IV / 90 minut

Cele

Uczeń:

- zna pojęcie literatury faktu;
- ogląda i omawia film dokumentalny;
- potrafi umiejscowić problematykę w kontekście uniwersalnym;
- analizuje warstwę językową tekstów;
- tworzy wypowiedź argumentacyjną;
- formułuje wnioski.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstami kultury;
- praca indywidualna, zespołowa;
- dyskusja wielokrotna;
- mapa myśli.

Środki dydaktyczne:

- *Dwojra Zielona* Zofii Nałkowskiej;
- *Dzieci Holocaustu* w reż. Małgorzaty Imielskiej;
- relacje *Dzieci Holocaustu*, Stowarzyszenie Dzieci Holocaustu (wybór).

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Określenie problematyki i celów lekcji, przypomnienie pojęcia Holocaust, informacja nauczyciela o Stowarzyszeniu Dzieci Holocaustu.

Część właściwa:

1. Określenie genezy powstania *Medalionów* Z. Nałkowskiej, przedstawienie losów bohaterki (uczniowie tekst mieli przeczytać w domu), próba odpowiedzi na pytanie, co determinuje człowieka do walki o przetrwanie, analiza warstwy językowej, charakterystyka sposobu przedstawiania wydarzeń przez Dwojrzę.
2. Praca w grupach – uczniowie pracują w czterech zespołach, każdy z nich czyta i analizuje inną relację, następnie przedstawiają losy autora relacji, emocje uczucia mówiących i ich wpływ na odbiór tekstu; omawiają kondycję moralną, postawę wobec rzeczywistości człowieka, który ocalał z zagłady.

3. Pogłębienie interpretacji przedstawionej przez grupy – obejrzenie filmu *Dzieci Holocaustu*; swobodne wypowiedzi uczniów na temat obejrzanego dzieła.

Faza podsumowująca:

Uczniowie formułują wnioski dotyczące wpływu wojny na relacje międzyludzkie, podają inne konteksty uzasadniające przedstawione argumenty, odnoszą się do przekonania Dzieci Holocaustu, że ich świadectwo ma być przestrożą dla współczesnych ludzi.

Komentarz metodyczny:

Lekcja może stanowić cykl zajęć poświęconych okupacji w literaturze i kulturze. Zajęcia uczą samodzielności myślenia i wykorzystywania wiedzy z różnych etapów edukacyjnych. Zastosowane w lekcji metody rozwijają umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz wykorzystują formę prezentacji, kształtują postawę odpowiedzialności i krytycznego myślenia – stanowi to ważne elementy na rynku pracy. W czasie lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreślenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Należy umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu poprzez angażowanie go w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych. Podczas lekcji realizowane są kompetencje kluczowe, mające znaczenie na rynku pracy, szczególnie w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (teksty literackie), osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (praca w grupach), w zakresie przedsiębiorczości (komunikowanie się).